

ÕIGUSKANTSLER

Teie

nr

Pr Maret Maripuu
Sotsiaalminister
Sotsiaalministeerium
Gonsiori 29
15027 TALLINN

Õiguskantsler .06.2008 nr 7-9/080729/00804107

Märgukiri seoses õiguskantsleri kontrollkäiguga Puiatu Erikooli

Austatud proua minister

Minu nõunikud ja 3 erialaasjatundjat (2 lastepsühhaatrit ja 1 psühholoog) teostasid 12.05.2008 õiguskantsleri seaduse (edaspidi ÕKS) § 19 lõike 1 § 20 lõike 2, § 27 lõike 2, § 33 ja § 34 lõike 1 alusel erakorralise etteteatamata kontrollkäigu Puiatu Erikooli, mis on Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatav põhikool kasvatus eritingimusi vajavatele õpilastele.

Õiguskantsleri nõunikud on Puiatu Erikooli külastanud ka mitmel korral varem, viimati 22.11.2007. Viimatinimetatud kontrollkäigul tuvastasid minu nõunikud mitmeid olulisi puudusi nii Puiatu Erikooli töös kui ka kasvatus eritingimusi vajavate õpilaste koole puudutavas seadusandluses. Kontrollkäigu järel pöördus õiguskantsler ettepanekutega rikkumiste kõrvaldamiseks nii Puiatu Erikooli direktori, sotsiaalministri kui ka haridus- ja teadusministri poole.

Paraku jõudis minuni mitmetest erinevatest allikatest informatsioon, et minu nõunike poolt 22.11.2007 teostatud kontrollkäigu järel tehtud ettepanekuid rikkumiste kõrvaldamiseks ei olnud täidetud, ning et Puiatu Erikoolis rikutakse jätkuvalt laste põhiõigusi ja -vabadusi, mistõttu otsustasingi volitada oma nõunikke korraldama erakorralise etteteatamata kontrollkäigu Puiatu Erikooli.

Kontrollkäigu eesmärgiks oli kontrollida, kuidas on Puiatu Erikool täitnud 22.11.2007 kontrollkäigu järel tehtud õiguskantsleri ettepanekuid rikkumiste kõrvaldamiseks, ja kas laste põhiõigused ja -vabadused on käesoleval ajal Puiatu Erikoolis tagatud.

Kontrollimisel tõusetusid mitmed probleemid, mille lahendamine kuulub kooli direktori või haridus- ja teadusministri pädevusse. Samas ilmsid kontrollkäigu raames ka mõned sellised probleemid, milliste lahendamine kuulub sotsiaalministri pädevusse või milliste lahendamisele saab sotsiaalminister oma tegevusega kaasa aidata.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Käesolevale kirjale on lisatud õiguskantsleri kontrollkäigu kokkuvõte, milles on välja toodud kõik 12.05.2008 toimunud kontrollkäigul tuvastatud puudused. Kirjale on lisatud ka kolme kontrollkäigule kaasatud erialaasjatundja kokkuvõtted.

Siinkohal tahan probleemid, mille lahendamisele Teie saate kaasa aidata, siiski kokkuvõtlikult ka eraldi välja tuua:

Kontrollimisel selgus, et meditsiinitöötaja poolt õpilastele väljakirjutatud ravimid on koolis turvatöötajate valduses, kes neid lastele ka jagavad.

Leian, et on äärmiselt küsitav, kas lastele psühhiaatri poolt väljakirjutatud ravimite jagamine turvatöötajate poolt on laste tervise kaitse seisukohalt kõige parem lahendus. Ka mitmed intervjuueritid õpilased märkisid, et ravimeid tuleb turvatöötajate käest ise küsida, ning et turvatöötajad ei anna ravimeid igal õhtul (näiteks konflikti korral turvatöötaja ja õpilase vahel). Selline praktika on aga laste tervise kaitse seisukohalt äärmiselt taunitav, sest psüühikahäirete ravi on keeruline ja aeganõudev protsess, mille eduvõimalused on väga väikesed, kui lapsed raviplaanist kinni ei pea.

Kontrollimisel selgus, et eranditult kõigil SA Viljandi Haigla Jämejala psühhiaatrikliiniku lastepsühhiaatri poolt uuritud 26-l Puiatu Erikooli õpilasel on käitumis- või psüühikahäire, mistõttu nad vajavad nii medikamentooset ravi kui psühhoteeraapiat, mida kasvatus eritingimusi vajavate õpilaste koolis ei ole aga võimalik lastele pakkuda. Samuti selgus, et kasvatus eritingimusi vajavate õpilaste kooli on suunatud vähemalt 5 vaimse alaarengu ja närvisüsteemi kahjustusega last, kes vajaksid toimetulekuks ja koolikohustuse täitmiseks oma erivajadusest tingituna hoopis individuaalset õppekava ja ravi.

Kooli külastanud psühhiaatri hinnangul oleks vältimatult vajalik ka personali psühhopatoloogia alase teadlikkuse tõstmine. Nii kasvatajatele, õpetajatele kui ka turvatöötajatele oleks vaja korraldada sellekohane põhjalik koolitus.

Kontrollimisel selgus, et Puiatu Erikoolil puudub meditsiiniline isolaator haigestunud laste jaoks. Kooli psühholoog kirjeldas juhtumit, kus ühel õpilasel diagnoositi peapõrutus ja arsti ettekirjutusel oleks laps pidanud nädal aega rahulikult lamama, kuid kuna koolil puudub meditsiiniline isolaator, pidi laps viibima oma toas, kus pärast õppetööd liikusid vabalt ringi ka kõik teised õpilased.

Leian, et kasvatus eritingimusi vajavate õpilaste kool ei suuda käesoleval ajal tagada psüühikahäiretega õpilastele piisavat psühhiaatrilist abi ja nende rehabilitatsiooni soodustavat keskkonda. Meditsiinilise isolaatori puudumine Puiatu Erikoolis rikub aga kõigi kooli õpilaste õigust tervise kaitsele.

Kokkuvõtlikult tuleb märkida, et Puiatu Erikoolis ei ole tagatud õpilastele põhiseaduse § 28 lõikest 1 tulenev põhiõigus tervise kaitsele.

Eeltoodust lähtudes soovitan Teil haridus- ja teadusministriga koostöös välja selgitada, kui palju õpib käesoleval ajal kasvatus eritingimusi vajavate õpilaste koolides vaimse alaarengu või psüühikahäiretega õpilasi, kes vajaksid lisaks kasvatus eritingimustele ka rehabilitatsiooniteenuseid ja ravi.

Samuti palun Teil koostöös haridus- ja teadusministriga välja selgitada, kas ja kuidas on hetkel kehtiva regulatsiooni alusel võimalik praktikas tagada vaimse alaarenguga kasvatus eritingimusi

vajavale õpilasele või kasvatus eritingimusi vajavale õpilasele, kellel on lisaks ka psüühikahäire, nii kasvatus eritingimused; vajalik ravi ja rehabilitatsiooniteenused kui ka võimetekohase hariduse ja sotsiaalsete oskuste omandamine.

Palun mind teavitada hiljemalt 30 päeva jooksul käesoleva kirja kättesaamisest arvates, milliseid samme kavatsete astuda käesolevas märgukirjas ja kontrollkäigu kokkuvõttes välja toodud probleemide lahendamiseks.

Lugupidamisega

Indrek Teder

Lisa: Kokkuvõtte õiguskantsleri kontrollkäigust Puiatu Erikooli 11 lehel 1 eks
Psühhiaater Piret Visnapuu kokkuvõtte 2 lehel 1 eks
Psühhiaater Piret Aaviku kokkuvõtte 1 lehel 1 eks
Psühholoog Tiiu Meres`i kokkuvõtte 3 lehel 1 eks